СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Гергана Маринова,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Наказателен процес“, професионално направление 3.6. Право

относно **дисертационния труд** „Участие на съдебни заседатели в наказателното производство“ **на Димитър Каменов Младенов** – задочен докторант в секция „Наказателноправни науки“ на Института за държавата и правото при БАН

1. **Данни за дисертанта**

Димитър Младенов е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ през 1999 г. За кратко работи като научен сътрудник по търговско право в Института за правни науки при БАН (2000 – 2001 г), а от 2001 г. последователно е младши прокурор в Окръжа прокуратура-Сливен и прокурор в Районна прокуратура-Сливен, Софийска районна прокуратура и Софийска градска прокуратура. Към настоящия момент е прокурор в СГП с ранг „прокурор във ВКП и ВАП“. Като прокурор е участвал в редица международни специализации.

2. **Данни за докторантурата**

През 2015 г. Димитър Младенов е зачислен за задочен докторант по Наказателен процес в секция „Наказателноправни науки“ на ИДП-БАН с 4-годишен срок на обучение. В рамките на срока на докторантурата е представил в завършен вид дисертационния си труд „Участие на съдебни заседатели в наказателното производство“, който е обсъден на разширено заседание на секцията и насочен към публична защита. При провеждане на докторантурата няма допуснати нарушения.

3. Данни за дисертационния труд и автореферата

Дисертационният труд се състои от 363 страници и включва увод, четири глави, заключение, библиография, декларация за оригиналност и едно приложение. Библиографията е изключително богата и включва 208 заглавия – 144 на кирилица и 64 на латиница. Направените бележки под линия за 637.

В увода освен традиционното посочване на предмета, актуалността, целите, задачите и методите на изследва се съдържа и едно въведение по съществото на темата, като са очертани основните форми и техните разновидности на участие на съдебни заседатели в наказателното производство, прилагани в различни държави. Тази част от увода може да се оцени и като едно кратко сравнителноправно изследване.

Глава първа е посветена на историческото развитие на участието на съдебни заседатели в наказателния процес. Историческият преглед върви в две посоки – развитие на института в световен план и развитието му в България.

В Глава втора е отделено самостоятелно внимание на журито като типичен институт на англо-американското право и неговото значение за държавите на common law (най-вече САЩ). Подробно са разгледани въпроси като: подбора на съдебните заседатели и конституирането на журито; правомощията на журито; правоотношенията между журито и съдията, ръководещ процеса; особеностите на доказателственото право, породени от разглеждането на делото от жури; обжалването на присъдата на журито; анулирането на наказателния закон от журито и др.

Глава трета основателно е най-голяма по обем и в нея всестранно и цялостно са анализирани правните въпроси, свързани с участието на съдебни заседатели в българския наказателен процес.

Глава четвърта е посветена на някои психологически, организационни и социологически аспекти на работата на съдебните

заседатели в България. Очевидно тя излиза извън чисто правните рамки на едно дисертационно изследване по наказателен процес, но има своето значение за цялостното разглеждане и комплексното осмисляне на института на съдебния заседател.

В заключението са обобщени изводите, които следват от направеното изследване, и предложенията за усъвършенстване на института, като част от предложената стратегия за реформа.

Две неща са особено характерни за този дисертационен труд и заслужават положителна оценка: силното присъствие на автора с множество собствени (оригинални) тези, аргументи и предложения, както и стремежът му да разгледа института максимално широко (комплексно), поради което понякога излиза извън чисто правните рамки.

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд.

4. Научни приноси

Дисертационният труд е първото цялостно изследване на института на съдебните заседатели в съвременната ни наказателнопроцесуална литература. Това само по себе си му продава приносно значение. Това значение нараства още повече като се вземе предвид сериозното неглижиране на института от правната наука и направените законодателни промени през последните години.

Самостоятелно приносно значение има представеното историческо изследване. То е целенасочено и подробно и въз основа на него се правят редица изводи, които имат значение и към настоящия момент.

Приносен характер има и направеното сравнително-правно изследване – както краткото такова в увода, така и подробното изследване на журито в глава втора. Тук бих искала да отбележа, че извършването на качествено сравнително-правно изследване не е лека задача и често в дисертационните трудове тя остава недобре изпълнена. Успешното й

реализиране предполага ползване на чужди езици, достъп до чужда литература и съдебна практика, цялостно добро познаване на чуждата правна система или поне на изследвания правен отрасъл и т.н. Затова често сравнителните изследвания в дисертациите остават фрагментарни, неясни, поставящи повече въпроси, отколкото даващи отговори. Д. Младенов успява да преодолее всички тези слабости, като прави едно наистина сериозно и задълбочено изследване на журито, което позволява достигането до важни и интересни изводи при съпоставянето му с шофенския съд. Но всичко това идва на определена „цена“ – по-голям текстови обем.

Освен тези по-общи приноси могат да се посочат и множество конкретни такива, които се съдържат основно в глава трета. Без да се стремя към изчерпателност, сред тях бих искала да отбележа:

- предложението за разширяване на приложното поле на института, като съдебни заседатели участват и при решаването от съд на редица въпроси в досъдебното производство, напр. вземането на най-тежките мерки за процесуална принуда, контролът върху прекратяването на наказателното производство от прокурора;
- уреждането на конституционно ниво на функционален имунитет на съдебните заседатели;
- предложението всички въпроси, свързани със съдебните заседатели, да се уреждат със закон, а не с подзаконов нормативен акт;
- тезите и предложенията във връзка с изискванията, на които трябва да отговарят съдебните заседатели, и с процедурата за определянето им;
- съображенията относно независимостта на съдебните заседатели и гарантирането ѝ;

- идеите във връзка с обучението на съдебните заседатели, представени като част от нова методика за обучение (глава четвърта).

5. Публикации и участие в научни форуми

Димитър Младенов има 4 публикации по темата на дисертацията, от които една под печат. Изнесъл е и 6 доклада на различни научни конференции. Извън темата на дисертационния труд е публикувал 2 статии.

6. Заключение

Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на ИДП-БАН. Той е доказателство за качествата на докторанта да осъществява научноизследователска дейност на високо ниво. Сериозният исторически и сравнително-правен преглед, задълбоченият и критичен анализ на действащото законодателство, подходът за цялостно (комплексно) представяне и осмисляне на института и способността да се излагат и смело да се защитават собствени тези със собствени аргументи придават на труда сериозна научна и научно-приложна стойност и го правят полезен за широк кръг читатели – представители на научната общност, съдебни заседатели, практикуващи юристи. С множеството предложения от различно естество, които се съдържат в него, той представлява интерес както за законодателя, така и за по-широк кръг субекти (НИП и др).

Всичко това обосновава положителната ми оценка на дисертационният труд „Участие на съдебни заседатели в наказателното производство“, въз основа на която убедено предлагам Димитър Каменов Младенов да получи образователната и научна степен „доктор“.

Проф. д-р Гергана Маринова